

กฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

โชคสุข กรกิตติชัย

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

นับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา การป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทยนั้น ดูเหมือนจะ “เข้มแข็ง” มากขึ้นเรื่อย ๆ โดยดูจากการที่รัฐบาลแต่ละสมัยให้ความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) การตั้งหน่วยงานใหม่อย่างเช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) มาดูแลปัญหาคอร์รัปชันระดับล่าง (ตั้งแต่ระดับตำแหน่งชำนาญการพิเศษลงมา) การมอบอำนาจให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ทำคดีพิเศษ เช่น คดีฮั้วประมูล รวมถึงการทำหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ส.ต.ง.) ที่ตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันของหน่วยงานภาครัฐ

พัฒนาการที่ว่ามาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า นับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) กลายเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ภายใต้กฎหมายสำคัญ 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติความผิดว่าด้วยการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 ซึ่งบังคับใช้เพื่อป้องกันการสมยอมการเสนอราคา (ฮั้วประมูล)

จากความพยายามในการที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยอาศัยมาตรการต่าง ๆ ทั้งการออกกฎหมายปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และนโยบายการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันเรื่อยมา ตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน นั้น มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำมาลำดับพัฒนาการของมาตรการในการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในช่วงระหว่างการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ว่ามีการออกกฎหมายอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งนโยบายที่เกี่ยวข้องมานำเสนอในรูปแบบของตารางเพื่อความสะดวกในการศึกษา ดังนี้

รัฐธรรมนูญ	ปี	กฎหมายหรือการดำเนินการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 - กำหนดให้มีคณะกรรมการเลือกตั้งทำหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง	2540	- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 - จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) - จัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

รัฐธรรมนูญ	ปี	กฎหมายหรือการดำเนินการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน
ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม - กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตต่อหน้าที่หรือร้ายแรงผิดปกติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้บริหารระดับสูง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ - กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน		
	2542	- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (ป.ป.ป. ได้เปลี่ยนเป็น ป.ป.ช.) - หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542) - พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 - พระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 - พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 - พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542
	2543	- พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. 2543

รัฐธรรมนูญ	ปี	กฎหมายหรือการดำเนินการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน
	2544	- รัฐบาลปฏิรูประบบราชการ และมีนโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 26 กันยายน 2544, 2544)
	2545	- จัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ขึ้นโดยอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรม (กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2556) - ประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาและกรรมาธิการ พ.ศ. 2545
	2546	- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
	2547	- พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549	2549	- มีนโยบายการปฏิรูปการเมือง การปกครอง และการบริหาร เสริมสร้างมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งในภาคการเมืองและภาคราชการ ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 3 พฤศจิกายน 2549, 2549)
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 - กำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัด หรือ จัดให้มีการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม - กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตต่อหน้าที่หรือรัววยผิดปกติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้บริหารระดับสูง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	2550	- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550 - เพิ่มบทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่อง “การดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ - กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะไต่สวนและวินิจฉัยการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกอง หรือเทียบเท่าขึ้นไปรัววยผิดปกติ (มาตรา 250 (3)) - การตรวจสอบอำนาจรัฐ เพื่อแก้ไขการทุจริตในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (มาตรา 262-264)

รัฐธรรมนูญ	ปี	กฎหมายหรือการดำเนินการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน
- กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน		
	2551	- พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ได้กำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) - พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 - พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 - มีนโยบายเสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง เพื่อให้ภาคราชการเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ประชาชน (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายสมักร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551, 2551ก) - มีนโยบายเสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง เพื่อให้ข้าราชการเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและชุมชน รวมถึงพัฒนาและนำมาตราทางสังคมมาใช้ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้หมดสิ้น ตลอดจนสนับสนุนการสร้างค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและถูกต้องชอบธรรม (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันอังคารที่ 7 ตุลาคม 2551, 2551ข)

รัฐธรรมนูญ	ปี	กฎหมายหรือการดำเนินการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน
		- มีนโยบายสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน รวมถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนสนับสนุนการสร้างค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและถูกต้องชอบธรรมและส่งเสริมเสรีภาพในการรวมกลุ่มของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 29 ธันวาคม 2551, 2551ค) - จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ (ป.ป.ท.) ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 - ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2551
	2552	- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 - พระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 - พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552
	2553	- ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. 2553 - ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของวุฒิสภาและกรรมาธิการ พ.ศ. 2553
	2554	- มีนโยบายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐอย่างจริงจัง โดยยึดหลักความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลที่เป็นสากลเพื่อให้การใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อประเทศโดยรวมอย่างแท้จริง ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ขยายการบังคับใช้บทบัญญัติเรื่องการห้ามการกระทำที่เป็นการขัดกัน

รัฐธรรมนูญ	ปี	กฎหมายหรือการดำเนินการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน
		แห่งผลประโยชน์ให้ครอบคลุมผู้ใช้อำนาจรัฐในตำแหน่งสำคัญและตำแหน่งระดับสูงอย่างทั่วถึง เข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ เสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลของบุคลากรภาครัฐ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและถูกต้องชอบธรรม (คำแถลงนโยบายคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2554, 2554) - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 - กำหนดให้มีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. จังหวัด ตามหมวด 9/2 (มาตรา 103/10-103/21) รวมถึงให้มีสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด - สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินปรับปรุงโครงสร้างสำนักงานใหม่โดยขยายการทำงานตรวจสอบในระดับภูมิภาคสู่การเป็นสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัด (สตจ.) ซึ่งสามารถตอบสนองการทำงานตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)
	2556	- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 - ประมวลจริยธรรมของข้าราชการพลเรือน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 - กำหนดให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน ตรวจสอบ และขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งกลไกในการกำกับและควบคุมให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชน	2557	- มีนโยบายการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ (คำแถลงนโยบายคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557, 2557) - จัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ” หรือเรียกโดยย่อว่า “ศอตช.” (โชคสุข กรกิตติชัย, 2558)

รัฐธรรมนูญ	ปี	กฎหมายหรือการดำเนินการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน
- กำหนดให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและตรวจสอบมิให้ผู้เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเคยกระทำการอันทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเด็ดขาด		
	2558	- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 (มีสาระสำคัญในมาตรา 13 เพิ่มบทบัญญัติการลงโทษอีก 7 มาตราแก่เจ้าหน้าที่รัฐผู้กระทำความผิด คือ มาตรา 123/2 มาตรา 123/3 มาตรา 123/4 มาตรา 123/5 มาตรา 123/6 มาตรา 123/7 และมาตรา 123/8) - พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 - พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558 - ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและกรรมาธิการ พ.ศ. 2558 - มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. (อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ) (โชคสุข กรกิตติชัย, 2559) - สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีการจัดตั้ง “พิพิธภัณฑ์ต้านโกง” (Anti Corruption Museum) (โชคสุข กรกิตติชัย, 2559) - จัดตั้ง “ศูนย์อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ” (รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ครบรอบ 1 ปี (12 กันยายน 2557-12 กันยายน 2558), 2558)

รัฐธรรมนูญ	ปี	กฎหมายหรือการดำเนินการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน
	2559	- พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

หากวิเคราะห์แนวทางการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา พบว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) พยายามแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันด้วยวิธีการเพิ่มโทษให้กับผู้กระทำการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งมีการปรับปรุงกฎหมายมาตั้งแต่ฉบับที่ 2 ปี 2554 และฉบับที่ 3 ปี 2558 ซึ่งแต่เดิม อัตราโทษสูงสุดของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ “จำคุกไม่เกิน 10 ปี” (ตามมาตรา 123) จนกระทั่งมีการปรับปรุงกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่ ปี 2558 ที่ระวางโทษไว้สูงสุด คือ “การประหารชีวิต” (ตามมาตรา 123/2) นอกจากนี้ยังเพิ่มโทษผู้ทุจริตด้วยการริบทรัพย์ (ตามมาตรา 123/6) และหยุดนับอายุความ กรณีที่ผู้ทุจริตหรือผู้ถูกกล่าวหาหลบหนี (ตามมาตรา 74/1)

ทั้งนี้ การเพิ่มอัตราโทษประหารชีวิตกรณีการทุจริตนั้นมิใช่เรื่องใหม่แต่ประการใด หากแต่โทษลักษณะนี้ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 149 หมวดความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ การปรับปรุงกฎหมายโดยการเพิ่มโทษให้รุนแรงขึ้น รวมถึงการริบทรัพย์และหยุดอายุความ กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหนีนั้น นับเป็นการส่งสัญญาณที่ดีให้ผู้ที่ตัดสินใจจะกระทำผิดได้คิดใหม่ก่อนลงมือกระทำผิด เนื่องจากโทษสูงสุดของการทุจริตคอร์รัปชัน คือ การประหารชีวิต และถูกริบทรัพย์ อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาจไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันว่าอัตราการทุจริตในสังคมไทยจะลดลง เพราะหากกระบวนการปราบปรามการทุจริตยังเป็นไปอย่าง “ล่าช้า” ย่อมจะกลายเป็นการส่งสัญญาณไปยังผู้ตัดสินใจจะกระทำผิดสามารถเลือกตัดสินใจทุจริตต่อโดยไม่เกรงกลัวโทษที่รุนแรงขึ้น

ดังนั้น รัฐบาลในแต่ละสมัยจึงให้ความสำคัญในเรื่องการออกกฎหมายหรือการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่มีการสะสมมายาวนาน หลังจากมีความพยายามกันมานานนับ 20 ปี แต่รัฐบาลจะก้าวต่อไปได้สำเร็จหรือไม่ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการบังคับใช้กฎหมายของผู้ปฏิบัติ ถือเป็นอีกหนึ่งความหวังของสังคมไทยว่าจะสามารถขจัดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้ลดน้อยลงได้ และที่สำคัญลำดับการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทยก็จะดีขึ้นอีกด้วย รวมทั้งประเทศไทยกำลังเข้าสู่การปฏิรูปประเทศอย่างจริงจัง

บรรณานุกรม

- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (29 ตุลาคม 2556). **ความเป็นมา**. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2559 จาก <https://www.dsi.go.th/view.aspx?tid=T0000008>
- โชคสุข กรกิตติชัย. (กันยายน 2558). **ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.)**. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2559 จาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2558/hi2558-075.pdf>
- _____. (มกราคม 2559). **พิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ**. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2559 จาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-001.pdf>
- _____. (กุมภาพันธ์ 2559). **การจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ**. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2559 จาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-025.pdf>
- “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542” (17 พฤศจิกายน 2542). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก, น. 1-41.
- “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554” (18 เมษายน 2554). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 128 ตอนที่ 26 ก, น. 1-37.
- “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558” (9 กรกฎาคม 2558). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 132 ตอนที่ 60 ก, น. 1-9.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540” (11 ตุลาคม 2540). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก, น. 1-99.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” (24 สิงหาคม 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก, น. 1-127.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557” (22 กรกฎาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131 ตอนที่ 55 ก, น. 1-17.
- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2544). **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- _____. (2549). **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 3 พฤศจิกายน 2549**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- _____. (2551ก). **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.

_____. (2551ข). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี
แถลงต่อรัฐสภา วันอังคารที่ 7 ตุลาคม 2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี
และราชกิจจานุเบกษา.

_____. (2551ค). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี
แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 29 ธันวาคม 2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี
และราชกิจจานุเบกษา.

_____. (2554). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี
แถลงต่อรัฐสภา วันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2554. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี
และราชกิจจานุเบกษา.

_____. (2557). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

_____. (2558). รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี ครบรอบ 1 ปี (12 กันยายน 2557-12 กันยายน 2558). กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.